

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ
 لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ نُورَ صَلَاةٍ وَسَلَامٍ عَلَى رَسُولِهِ
 وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ

ایروانی، باقر، ۱۳۲۸ -
دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه. فارسی
ترجمه و شرح دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه / مولف آیت الله باقر ایروانی: ترجمه و شرح حسن
بیت جادر.

قم: نصاب، ۱۳۹۳ -

ج ۲: ۹-۱۵۸-۵۳۲-۹۶۴-۹۷۸

فقه - قواعد

رده بندی کنگره: ۵/الف/۱۵۹۴۰۴۱۹۳۴

رده بندی دیوبی: ۳۱۲/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۷۱۹۱۹

دفتر قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، واحد ۴۱۱، تلفن: ۱۸ ۱۸ ۳۷۸۴ (۰۲۵)

فروشگاه ۱ قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)، پاساژ قدس، واحد ۴۸
تلفن: ۳۷۸۳۴۹۴۹ - ۳۷۸۳۰۶۶۰ - ۳۷۷۳۲۴۳۰ - (۰۲۵) ■ فکس: ۳۷۷۴۶۳۹۱ (۰۲۵)

فروشگاه ۲ قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۱۰

تلفن: ۵-۳۷۸۴۲۳۶۲ (۰۲۵) ■ فکس: ۳۷۸۴۲۳۶۲ (۰۲۵)

مترجم ۹۱۶۸۱۲۴۶۲۱

سامانه پیام کوتاه ۳۰۰۰۴۳۱۶۶۰

www.nasayehpress.ir

ترجمه و شرح

دروس تمهيدية في القواعد الفقهية

جلد دوم

WWW.KETAB.IR

ترجمه و شرح
دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه
(جلد دوم)

ناشر: نصایح

تألیف: آیت الله شیخ باقر ایروانی

ترجمه و شرح: حسن بیت جادر

تعداد صفحه و ابعاد : ۳۲۴ صفحه | وزیری

نوبت و تاریخ چاپ : دوم | زمستان ۱۳۹۷

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

شابک جلد دوم : ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۲-۱۶۱-۹

شابک دوره : ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۲-۱۵۸-۹

قیمت : ۲۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش

فروشگاه شماره ۱: قم | خیابان ارم | پاساژ قدس | طبقه همکف | واحد ۴۸ ☎ ۳۷۸۳۴۹۴۹ (۰۲۵)

فروشگاه شماره ۲: قم | بلوار معلم | مجتمع ناشران | طبقه همکف | واحد ۱۰ ☎ ۳۷۸۴۳۱۸۱۸ (۰۲۵)

تلفن سفارشات: ۳۱۶۵۶ (۰۲۵)

سامانه پیام کوتاه : ۳۰۰۰۴۳۱۶۶۰

فروشگاه اینترنتی

www.nasayehpub.com

رایانامه

info@nasayehpub.com

کلیه حقوق اثر متعلق به ناشر می باشد.

هرگونه تکثیر از تمام یا قسمتی از این اثر بصورت حروفچینی یا عکسبرداری، چاپ مجدد، چاپ افست، پلی کپی و انواع دیگر چاپ بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً جایز نمی باشد و پیگرد قانونی به همراه خواهد داشت.

فهرست مطالب

٩	مقدمه
١١	قاعدة القرعة والاستخارة
١٦	١- مضمون القاعدة
١٦	٢- مدرك القاعدة
٢٦	٣- عموم القاعدة لما لاتعين له واقعاً
٣٠	٤- عموم القاعدة لغير باب التنازع والقضاء
٣١	٥- القرعة أصل أو أمانة
٣٤	٦- اختصاص القرعة بالامام
٣٧	٧- القرعة رخصة أو عزيمة
٣٩	٨- مورد القرعة
٤٣	٩- كيفية القرعة
٤٥	١٠- الاستخارة بين نصوص أهل البيت <small>عليهم السلام</small> و المتشرعة
٦١	١١- تطبيقات لقاعدة القرعة
٦٣	قاعدة الطهارة
٦٦	١- مضمون القاعدة
٦٧	٢- مدرك القاعدة
٧٩	٣- عموم القاعدة للشك في النجاسة الذاتية
٨١	٤- عموم القاعدة لمورد استصحاب النجاسة
٨٥	٥- شمول القاعدة لموارد الشبهة الحكمية
٨٦	٦- قاعدة الطهارة حكم ظاهري أو واقعي
٩١	٧- شرطية الطهارة و مانعية النجاسة

٩٣	٨- تطبيقات
٩٥	قاعدة الازام
٩٨	١- مضمون القاعدة
١٠٠	٢- قاعدتا الازام و الامضاء
١٠١	٣- مدرك القاعدة
١٠٧	٤- اباحة أو صحّة واقعية
١١٣	٥- عموم القاعدة لسائر ذوى الأديان
١١٤	٦- مصاديق لقاعدة الازام
١١٩	٧- تطبيقات
١٢١	قاعدة سوق المسلمين
١٢٤	١- مضمون القاعدة
١٢٦	٢- مدرك القاعدة
١٣١	٣- يد المسلم
١٣٢	٤- السوق اجارة
١٣٦	٥- تحليل نكتة امارية السوق
١٤١	٦- لا فرق بين فرق المسلمين
١٤٤	٧- مصنوع أرض الإسلام
١٤٥	الخلاصة
١٤٧	٨- تطبيقات
١٤٩	قاعدة السلطنة
١٥٣	١- مضمون القاعدة
١٥٤	٢- مدرك القاعدة
١٦٠	٣- الاحتمالات فى قاعدة السلطنة
١٦٧	٤- حدود قاعدة السلطنة
١٧٢	٥- التسلّط على الحقوق
١٧٤	٦- التسلّط على النفس و الأعضاء
١٧٩	٧- السلطنة و الضرر
١٨٢	٨- تطبيقات

١٨٥

قاعدة الميسور

١٩٠

١- مضمون القاعدة

١٩٢

٢- مدرك القاعدة

٢٠٠

٣- الاستصحاب والقاعدة

٢٠٤

ملاحظة مشتركة

٢٠٥

٤- اطلاق الأدلة الأولية والقاعدة

٢٠٧

٥- تطبيقات

٢٠٩

قاعدة على اليد

٢١٣

١- مضمون القاعدة

٢١٦

٢- مدرك القاعدة

٢٢٤

٣- حكم وضعي أو تكليفي

٢٢٦

٤- ضمان المنافع والاعمال

٢٢٨

٥- المثل أو القيمة و بدل الحيلولة و اجرة الرد

٢٣١

٦- عموم القاعدة للجاهل و الصغير

٢٣٣

٧- استثناء يد الامانة و الاحسان

٢٣٦

٨- أسباب اخرى للضمان

٢٤٠

٩- تطبيقات

٢٤٣

قاعدة الغرور

٢٤٧

١- مضمون القاعدة

٢٥٠

٢- مدرك القاعدة

٢٥٠

الوجه الأول

٢٥٢

الوجه الثاني

٢٥٨

٣- قاعدة التسبيب

٢٦٤

٤- اعتبار الجهل في صحة التمسك بالقاعدة

٢٦٧

٥- تطبيقات

٢٦٩

قاعدتا الاقرار

٢٧٤

١- مضمون القاعدتين

٢٧٧

٢- قاعدة واحدة أو قاعدتان

٢٧٨	٣- مدرك القاعدة
٢٨٧	٤- استثناءات من قاعدة قبول الاقرار
٢٨٨	٥- الاقرار بالدلالة الالتزامية
٢٨٩	٦- التفكيك في الاقرار الواحد
٢٩١	٧- اختصاص القبول بموارد السلطنة الفعلية
٢٩٣	٨- تطبيقات
٢٩٥	قاعدة الفراش
٢٩٩	١- مضمون القاعدة
٣٠١	٢- مدرك القاعدة
٣٠٥	٣- ألفاظ حديث الفراش ومعناه
٣٠٦	٤- بم يتحقق الفراش
٣٠٩	٥- مصاديق متعددة للفراش
٣١٢	٦- الدوران بين الفراشين
٣١٥	٧- القيافة وقاعدة الفراش
٣٢١	٨- أبو حنيفة وبعض آرائه
٣٢٤	٩- تطبيقات

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ ثُمَّ صَلَاةٌ وَسَلَامٌ

عَلَى رَسُولِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ

کتاب «دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه» با زحمات شایسته آیت الله شیخ باقر ایروانی با یک نگرش جدید و مفید و به صورت تطبیق با نظرات علما قدیم و معاصر همراه با بیان مسائل نو تألیف گشته، و به عنوان یک کتاب درسی در چندین حوزه ها علمی و دانشگاه ها و مؤسسات در مقاطع ارشد و دکتری معرفی شده و تا حدودی توانسته است جای کتب درسی قدیم را بگیرد و معلومات زیادی به فرهیختگان نموده است و از آن جهت که این کتاب با متن عربی تألیف شده، با پیشنهاد اساتید و طلاب و دانشجویان لذا اقدام به ترجمه و شرح این کتاب نموده ام تا مطالب کتاب را برای خواننده روشن و آسان شود و از طریق بتوانم رضایت صاحب الزمان عَلَيْهِ السَّلَامُ را کسب نمایم.

نکات قابل تذکر:

۱. کتاب های قواعد فقهی به عنوان یکی از منابع استنباط در فقه استدلالی می باشند لذا شایسته است بر محتوای آن تسلط لازم حاصل گردد تا بتوان قدرت

استنباط را قوی نمود.

۲. شایسته است طلبه کتاب را با متن اصلی بخواند تا برمتون اصیل فقهی مسلط

بشود؛

۳. به کیفیت استدلال بیشتر توجه شود سعی بر این باشد که به این ترجمه و شرح، در حد نیاز و ضرورت مراجعه شود، تا هدف اصلی این کتاب که با زحمات زیاد مؤلف تدوین شده، حفظ شود؛

۴. نمونه سؤالاتی که پایان هر بحث ذکر شده، فقط برای دقت بیشتر در عبارات کتاب و تحقیق و تفکر در مسائل مطرح شده می باشد، لذا از پاسخ به آنها اجتناب نموده ایم تا خواننده شخصاً به جواب آنها برسد؛

۵. در این مجموعه سعی شده است متن کتاب به صورت سلیس ترجمه شود تا معنای اصلی متن حفظ بشود و جایی که نیاز به شرح باشد در پاورقی آمده است، تا خللی به متن اصلی وارد نشود.

شایان ذکر است که این ترجمه اولین ترجمه و شرح کتاب «دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه» است و خالی از نقص و اشکال نیست، لذا برای رفع این نواقص و اشکالات ما را یاری فرمایید تا به عنوان صدقه جاری تعلیم در این ترجمه ثبت بشود.

قم المقدسه ۱۸ شهر ذی الحجه ۱۴۳۵

ومن الله التوفیق

حسن بیت جادر

